

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014-2020 г.”

Ключов въпрос

Какъв е напредъкът към 31.12.2022 г. по изпълнение на приоритетните цели на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.)

Ключови послания

- ✓ Обявени общо 65 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) на обща стойност приблизително 4,6 млрд. лв., която представлява 136 % от общия ресурс на програмата.
- ✓ Процентът на договорените средства спрямо общия финансов ресурс на ОПОС 2014-2020 г.“ е 111 %¹, или 3,75 млрд. лв.
- ✓ Усвоените от бенефициентите средства по ОПОС 2014-2020 г. са в размер на 2,14 млрд. лв., които представляват 57,1 % от договорените суми по програмата.
- ✓ Въведени в експлоатация са 16 бр. новоизградени/ реконструирани/ рехабилитирани пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) – Айтос, Раднево, Банско, Видин, Асеновград, Тутракан, Чирпан, Елхово, Враца, Добрич, Тервел, Шумен, Приморско-Китен, Варна – к.к. „Златни пясъци“, Ямбол и Плевен.
- ✓ Изградените и въведени в експлоатация инсталации за компостиране на разделно събрани зелени и/или биоразградими битови отпадъци по ОПОС са 26 бр., а изградени и въведени в експлоатация инсталации за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци – 10 бр.
- ✓ Депата със завършена техническа рекултивация, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС във връзка с постановено решение на Съда на Европейския съюз от 16 юли 2015 г. по дело C-145/14, са 52 бр.

Дефиниция на индикатора

- Процент на договорените средства спрямо общия финансов ресурс на програмата;
- Процент на усвоените средства по програмата спрямо договорените;
- Брой обекти, пуснати в експлоатация/реализирани мерки.

Оценка на индикаторите

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” разполага с финансов ресурс от **3,39 млрд. лв.**, разпределен в шестте основни приоритетни оси (ПО), като с изменение на ОПОС 2014-2020 г. (октомври 2022 г.) е добавена нова ПО 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“. Разпределението на договорените и реално изплатени средства по ПО, отчетено в лева и съответният процент спрямо бюджета на приоритетната ос, е представено в таблица 1, както следва:

¹ Наддоговарянето е подход, възприет с цел пълно усвояване на ресурса по програмата, т. к. в процеса на изпълнение на проектите, се реализират икономии. Последните са резултат от фактори като: избор на оферта за изпълнение на дадена дейност с по-ниска от заложената в бюджета на проекта стойност (в рамките на процедура по ЗОП); отпадане на дейности по проекти; наложени финансови корекции; неизпълнение на дейности или договори.

**Табл. 1. Договорени и усвоени средства по ОП „Околна среда 2014-2020 г.”
към 31.12.2022 г. (с натрупване)**

Приоритетна ос	Бюджет на ОПОС	Договорени средства		Изплатени средства	
	Сума, лв.	Сума, лв.	%	Сума, лв.	%
1. „Води“	1 800 073 848	2 124 557 460	118	1 097 707 573	61
2. „Отпадъци“	499 608 598	590 391 819	118	346 795 795	69
3. „Натура 2000 и биоразнообразие“	181 509 113	166 957 557	92	69 679 546	38
4. „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“	178 972 768	129 058 099	72	102 750 618	57
5. „Подобряване качеството на атмосферния въздух“	608 986 065	626 044 477	103	426 597 441	70
6. „Техническа помощ“	92 973 319	86 684 986	93	70 862 885	76
7. „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“	30 588 237	30 588 237	100	29 155 080	95
Общо за ОПОС	3 392 711 948	3 754 282 635	111	2 143 548 938	63,2

Изпълнение на Индикативна годишна работна програма за 2022 г. (ИГРП), към 31.12.2022 г.

През 2022 г. са обявени 4 процедури, като всички, с оглед спецификата на дейностите, са с директни бенефициенти:

- ✓ В рамките на ПО 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ са обявени две покани за предоставяне на БФП:
  - BG16M1OP002-3.022 „Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи“. Предвиденият бюджет е в размер на 13,43 млн. лв. с бенефициент РИОСВ-Варна;
  - BG16M1OP002-3.035 „Подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“. Предвиденият бюджет е в размер на 62 млн. лв., а бенефициенти са шестте държавни предприятия, управляващи горите в България.
- ✓ В рамките на ПО 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ е обявена покана за предоставяне на БФП BG16M1OP002-4.009 „Разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на ниво LAU и модернизация на СРПО на органите на изпълнителната власт“. Предвиденият бюджет по процедурата е в размер на 50 млн. лв., с бенефициент Министерство на вътрешните работи;

- ✓ В рамките на ПО 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“ е обявена процедура за предоставяне на БФП BG16M1OP002-7.001 „Подкрепа за покриване на основните нужди на бежанците от Украйна чрез мярка, прилагана от Министерството на туризма (CARE)“. Предоставеният бюджет е в размер на близо 30,6 млн. лв., а бенефициент е Министерство на туризма.

Напредък по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“:

ПО 1 „Води“:

През 2022 г. по оста е сключен само един нов договор.

Към 31.12.2022 г. общо договорените средства по оста възлизат на 2,12 млрд. лв. (118 % от бюджета по оста) за общо 43 бр. проекти. От тях, в процес на изпълнение са 21 проекта, а приключилите са 22 бр.

ПО 2 „Отпадъци“:

През 2022 г. по оста са сключени 31 нови договора.

Към 31.12.2022 г. общо сключените договори/издадени заповеди в сектора са 153 бр. с обща стойност на БФП 590,4 млн. лв. или 118 % от бюджета, като от тях 58 бр. проекти са в процес на изпълнение, приключилите са 95 бр.

ПО 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“:

През 2022 г. са договорени 7 бр. проекта.

Към 31.12.2022 г. сключените договори са общо 99 бр. с обща стойност на БФП 167 млн. лв. (92 % от бюджета), от които 61 бр. са в процес на изпълнение, а приключилите проекти са 38.

ПО 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“:

През 2022 г. не са сключвани нови договори/не са издавани нови заповеди за БФП.

Към 31.12.2022 г. общо сключените договори/издадени заповеди по оста са 17 бр. с обща стойност на БФП 129 млн. лв. (72 % от бюджета на оста), като от тях в процес на изпълнение са 5 проекта, а 12 бр. са приключили.

ПО 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“:

През 2022 г. не са сключвани нови договори/не са издавани нови заповеди за БФП.

Към 31.12.2022 г. сключените договори/издадени заповеди по оста са общо 42 бр. с обща стойност на БФП 626 млн. лв. (103 % от бюджета). От тях, 19 проекта са в процес на изпълнение, а приключилите са 23 бр.

ПО 6 „Техническа помощ“:

През 2022 г. са подписани 4 нови заповеди за бюджетни линии.

Към 31.12.2022 г. издадените заповеди са общо 26 бр. и възлизат на 86,7 млн. лв. (93 % от бюджета на оста), като от тях в процес на изпълнение са 11 бр. бюджетни линии, а останалите 15 бр. са приключили.

ПО 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“:

През 2022 г. стартира изпълнението на договор за БФП за покриване на основните нужди на бежанците от Украйна на стойност 30,6 млн. лв. с бенефициент Министерство на туризма, като до края на отчетната година 100 % от ресурса по оста е договорен, а изплатените суми са 95 %.

През 2022 г. по ОПОС 2014-2020 г. са сключени/издадени 44 бр. договори/заповеди за предоставяне на безвъзмездно финансиране на обща стойност 193,5 млн. лв.

Към края на 2022 г. сключените договори/издадени заповеди за предоставяне на БФП са общо 381 бр. в размер на 3,75 млрд. лв. (111 % от бюджета на програмата).

Изменение на ОП „Околна среда 2014-2020 г.”:

През 2022 г. са одобрени две изменения на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, поради необходимостта от включване на нови и прецизиране на съществуващите мерки, с цел преодоляване на риска от загуба на средства.

Първото изменение (м. август 2022 г.) се състои в следното:

- Осигуряване на възможност за финансиране на новите мерки по залесяване и въвеждане на определени лесовъдски практики в и извън защитените зони от мрежата Натура 2000;
- Осигуряване на възможност за финансиране на мерките за разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на общинско ниво за общински центрове;
- Включването на гореизброените дейности е свързано с прехвърляне на финансов ресурс между приоритетните оси.

Второто изменение (м. октомври) се състои в създаване на нова приоритетна ос 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“. По този начин ОПОС 2014-2020 г. осигурява подкрепа за покриване на основните нужди на бежанците (нощувка, закуска и топъл обяд) в размер на над 30,588 млн. лв., като така се допълват националните усилия за подкрепа на лицата от Украйна, получили временна закрила на територията на Република България.²

ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2021-2027 г.“

Паралелно с изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., през 2022 г. е в процес и одобрението на Програма „Околна среда“ (ПОС) за периода 2021-2027 г.

В преговорния процес ПОС 2021-2027 г. е подложена на неколкостранни ревизии, за да отговори в максимална степен на потребностите на Република България в сектора и изискванията за предоставяне на европейско финансиране. Успоредно с одобрението на Програмата, върви подготовката на първите покани за предоставяне на БФП, обявени в началото на 2023 г. Окончателната версия на ПОС 2021-2027 г. е одобрена през м. октомври 2022 г. с общ финансов ресурс от 3,566 млрд. лв.

В рамките на ПОС 2021-2027 г. средствата са разпределени в следните направления:

Приоритет 1 „Води“

Приоритет 2 „Отпадъци“

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“

Приоритет 5 „Въздух“

Приоритет 6 „Техническа помощ“

---

² Актуалната версия на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“ може да намерите на следния адрес:

<https://www.eufunds.bg/bg/opos/term/411>